Normenkader Rechtmatigheid 2026

Inleiding
Het Normenkader Rechtmatigheid 2026 zal van toepassing zijn voor de accountantscontrole. De geactualiseerde Kadernota Rechtmatigheid van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) vormt hiervoor de basis. De commissie BBV geeft hierin de visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de accountantsverklaring van decentrale overheden.

Dit normenkader behoort een volledig en actueel overzicht te zijn van de voor de accountantscontrole relevante interne regelgeving en externe wet- en regelgeving.

Bij rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet worden vastgesteld dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, met andere woorden: het gaat om de financiële beheershandelingen.

Bovenstaande sluit in beginsel regels uit met betrekking tot handelingen en beslissingen van niet-financiële aard (bijvoorbeeld in relatie tot arbeidsomstandighedenwet of de privacywetgeving). Hierop dient de nuance te worden aangebracht dat handelingen en beslissingen van niet-financiële aard in algemene zin dienen te worden betrokken bij de inschatting van het algemene risicobeleid en -beheer van de RUD Utrecht. De ratio hiervan is dat niet-financiële handelingen uiteindelijk wel kunnen leiden tot financiële risico's waarvoor bijvoorbeeld een voorziening zou moeten worden gevormd.

Het normenkader voor een rechtmatigheidscontrole betreft de inventarisatie van de voor de rechtmatigheidsverantwoording relevante regelgeving van hogere overheden en van de RUD Utrecht zelf. De inventarisatie bestaat uit de externe wetgeving en de eigen regelgeving van de RUD Utrecht, waarbij de verordeningen en de besluiten (van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur kunnen worden onderscheiden. Deze kunnen kader stellend zijn en/of bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen).

Om het normenkader daadwerkelijk te kunnen gebruiken voor de rechtmatigheidsverantwoording en de hierop gerichte interne controle moet het worden geoperationaliseerd. Dit gebeurt jaarlijks middels het opstellen van een intern toetsingskader, waarop wordt gecontroleerd.

Zowel het normenkader als het toetsingskader zijn geen statisch gegeven. Bij wijzigingen in de externe of interne wet- en regelgeving moeten beiden worden herzien of aangevuld, met eventueel een uitbreiding van de interne beheersmaatregelen tot gevolg. Dit moet met nadruk genoemd worden, gezien de eis dat het normenkader voor de accountant een compleet overzicht dient te geven.

Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) schrijft sinds verslagjaar 2025 een enkele goedkeuringstolerantie van 2% van de omvangsbasis voor; hierin zijn fouten en onzekerheden gezamenlijk inbegrepen.

De definitie van de omvangsbasis is ook gewijzigd. Dit moet nu berekend worden zijnde het totaal van de begrote lasten exclusief de mutaties in de bestemmingsreserves. De accountant beoordeelt de som van die afwijkingen in de oordeelsvorming. Het schema met consequenties bij overschrijding is hierop aangepast:

Type afwijking (fouten + onzekerheden) (% van de lasten)	Oordeel accountantsverklaring
≤ 2 %	Goedkeurende verklaring
> 2 %	Afhankelijk van de aard en ernst: *met beperking*, *oordeelonthouding* of *afkeurend*

Bronnen:
- *Staatsblad 2025, nr. 99 – Wijziging BADO (2 % goedkeuringstolerantie)*
- *VNG – Nieuwe regels BBV en BADO vanaf 2025*

De controleverklaring van de accountant bevat het een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening als geheel dus inclusief de rechtmatigheidsverantwoording.

Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van rechtmatigheidscontrole 2026

Externe wet- en regelgeving:

- Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Provinciewet;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV);
- Wet financiering decentrale overheden (wet FIDO);
- De regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo);
- Wet Schatkist bankieren;
- De (Nationale) Aanbestedingswet;
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- Ambtenarenwet;
- Fiscale wetgeving;
- Sociale verzekeringswetten;
- CAO Provincies (CAP), bijbehorende uitvoeringsregelingen. De RUD Utrecht volgt de arbeidsvoorwaarden van provincies, zijnde CAP en de toekomstige wijzigingen hierin.

Interne Regelingen en kaders:

- Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht;
- Financiële verordening RUD Utrecht;
- Controleverordening RUD Utrecht;
- Bijdrageverordening RUD Utrecht;
- Organisatieverordening RUD Utrecht;

Criteria welke gehanteerd worden bij het beoordelen van de rechtmatigheid zijn als volgt:

CRITERIA VAN RECHTMATIGHEID	**OMSCHRIJVING**
Begrotingscriterium	Financiële handelingen moeten passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Past het totaal binnen de opgestelde en geautoriseerde begroting.
Voorwaardencriterium	Nadere eisen die worden gesteld bij de uitvoering van financiële beheershandelingen.
M&O-criterium	De interne toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt bij het gebruik van overheidsregelingen (= misbruik). De interne toetsing of derden bij het gebruik van overheidsregelingen geen (recht)handelingen hebben verricht die in strijd zijn met het doel of de strekking van de regeling (= oneigenlijk gebruik).
Calculatiecriterium	De vastgestelde bedragen zijn juist berekend.
Valuteringcriterium	Het tijdstip van betaling en de verantwoording van verplichtingen is juist.
Leveringscriterium	Juistheid van ontvangen goederen en/ of diensten.
Adresseringscriterium	De persoon of organisatie waar een financiële stroom naar toe is gegaan, is juist (rechthebbende).
Volledigheidscriterium	Alle opbrengsten die verantwoord zouden moeten zijn, zijn ook verantwoord.
Aanvaardbaarheidscriterium	De financiële beheershandeling past bij de activiteiten van de Gemeenschappelijke regeling en in relatie tot de kosten is een aanvaardbare tegenprestatie overeengekomen.